

УДК 341.1; 342

DOI <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i83.127>

А. Я. Палюх

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Постановка проблеми. Як відомо, в Україні на конституційному рівні закріплено обов'язок держави дбати про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечувати санітарно-епідемічне благополуччя. Йдеться про ст. 49 Основного Закону України [1]. Звісно, на державу в особі відповідних органів і посадових осіб покладається низка обов'язків у сфері фізичної культури і спорту, забезпечення здоров'я нації тощо.

Водночас, не дивлячись на законодавчу регламентацію, очевидна низька зацікавленість самого населення у підтриманні власного санітарно-епідемічного благополуччя, фізичного виховання і фізичної культури, зайняття принаймні одним із видів спорту і так далі. Якщо і наявна така зацікавленість, не у всіх категорій громадян, колективів, територіальних громад є належні матеріально-фінансові умови і засоби, кваліфіковані кадри для задоволення індивідуальних чи колективних потреб та законних інтересів у сфері фізичної культури і спорту.

Таким чином, без участі і підтримки держави практично неможливо належним чином ані врегулювати, ані реалізувати гарантовані законодавством права у досліджуваній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча існує певна доктринальна база з проблематики фізкультурно-спортивного спрямування, але більшість наукових джерел з'являються переважно в управлінській, історичній науках, науці фізичного виховання і спорту. Так, доцільно виокремити роботи наступних авторів: А. Апарова, Г. Бордюгової, І. Гасюк, О. Завальнюка, Н. Камінської, В. Кононович, О. Кузьменко, С. Ліщук, О. Мельниченко, Ю. Мічуди, О. Обозної, Н. Сітнікової, М. Тихонової, І. Шевчук та інших.

Мета статті полягає у вивченні основних напрямів і форм державної підтримки спорту, насамперед, на прикладі професійного спорту, з огляду на існуючу нормативно-правову основу на національному рівні, наукові праці тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згадані вище конституційні положення загального характеру з питань фізичної культури і спорту конкретизуються і деталізуються у галузевому законодавстві України. Так, відповідно до Закону України від 24.12.1993 р. № 3808-ХІІ «Про фізичну культуру і спорт» фізична культура визначена як діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Водночас, спорт становить діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них [2].

Безумовно, спорт є органічною частиною фізичної культури, особливою сферою виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності.

Законом України «Про фізичну культуру і спорт» 1993 р. зафіксовано виділення певних напрямів фізичної культури та спорту. Так, якщо до перших відносять фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивну реабілітацію, то власне *напрямами спорту визначають*: дитячий спорт; дитячо-юнацький спорт; спорт вищих досягнень; професійний спорт; олімпійський спорт; неолімпійський спорт; службово-прикладний та військово-прикладний спорт; спорт осіб з інвалідністю; резервний спорт і спорт ветеранів [2].

Слід зазначити, що започаткування службово-прикладного та військово-прикладного спорту; придбання, зберігання, перевезення і використання спортивної зброї, боєприпасів до неї, утримання стрілецьких тирів, стрільбищ та стендів тощо є відносно недавнім, законодавчо регламентовано у зв'язку з винесенням змін і доповнень до згаданого закону протягом 2017–2019 рр.

Виходячи з мети дослідження, цікавим для вивчення є, насамперед, *професійний спорт*. Це комерційний напрям діяльності у спорті, пов'язаний із підготовкою та проведенням видовищних спортивних заходів на високому організаційному рівні з метою отримання прибутку [2]. Його завданням, як і більшості інших видів і напрямів спорту, є постійне підвищення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення, сприяння економічному і соціальному прогресу суспільства, а також утвердження міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві.

Позитивним є той факт, що іншим Законом України «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» від 2000 р. також забезпечується правове регулювання відносин, спрямованих на розвиток олімпійського та паралімпійського руху в Україні, гарантовано державну підтримку його учасникам. Метою Закону є сприяння створенню передумов для успішної підготовки та участі членів збірних команд України в Олімпійських, Паралімпійських іграх, вихованню молоді засобами спорту в дусі олімпізму, залученню населення до здорового способу життя, зростанню міжнародного авторитету держави. Із п'яти статей цього закону 2000 р. дві статті стосуються способів і різновидів підтримки даних напрямів спорту, а саме:

- підтримка олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень юридичними та фізичними особами (ст. 2 закону 2000 р.);
- державна підтримка олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень (ст. 3).

У першому випадку передбачено, що з метою накопичення коштів для підготовки членів збірних команд України до участі в Олімпійських та Паралімпійських іграх центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту за рік до початку кожних наступних Олімпійських та Паралімпійських ігор відкриває спеціальні рахунки «Україна Олімпійська» і «Україна Паралімпійська» в центральному органі виконавчої влади, що реалізує

державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів. Про суми надходжень та використання коштів на спеціальних рахунках центрального орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту щомісячно інформує Кабінет Міністрів України.

У другому випадку законодавчо закріплено, що

– держава сприяє розвитку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень;

– держава забезпечує підтримку баз олімпійської та паралімпійської підготовки, які використовуються для тренувань і змагань членів збірних команд України, шляхом надання фінансової допомоги на їх поточне утримання (оплата комунальних послуг, поточні ремонти, транспортні витрати тощо), реконструкцію та придбання інвентарю і обладнання. Перелік баз олімпійської та паралімпійської підготовки визначається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури і спорту, відповідно до пропозицій центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту;

– держава забезпечує соціальний захист членів збірних команд України з олімпійських та паралімпійських видів спорту шляхом фінансування витрат на обов'язкове державне та медичне страхування спортсменів вищих категорій [3].

У Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту, затвердженій Указом Президента України від 28 вересня 2004 р. регламентовано засади Державної політики у сфері фізичної культури і спорту, яка спрямовується на вирішення чітких завдань. Згідно до її п. 13 держава створює умови для дальшого розвитку професіонального спорту на комерційних засадах. На законодавчому рівні регулюються економічні та трудові відносини у професіональному спорті, розробляються заходи щодо захисту інтересів спортсменів-професіоналів.

Далі передбачено, що в Україні закладається тенденція поступового наближення обсягів видатків на фізичну культуру і спорт, які здійснюються з державного і місцевих бюджетів, до рівня середніх європейських показників. З-поміж основних пріоритетів заходів державної підтримки можна визначити: 1) забезпечення фізичного виховання на сучасному рівні у державних і комунальних навчальних закладах; 2) забезпечення діяльності спортивних шкіл, інших суб'єктів державного сектору; 3) підготовку за державним замовленням фахівців у вищих навчальних закладах за напрямом «Фізична культура і спорт» та підвищення їх кваліфікації; 4) проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень з проблем фізичного виховання і спорту; 5) створення мережі сучасних спортивних споруд, модернізацію баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки відповідно до міжнародних стандартів; 6) забезпечення підготовки та участі збірних команд України в Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських, Всесвітніх студентських іграх та інших міжнародних змаганнях, проведення спортивних заходів; 7) соціальну рекламу рухової активності як чинника здорового способу життя, інформаційно-просвітницьку діяльність; 8) надання на конкурсних засадах фінансової допомоги організаціям сфери фізичної культури і спорту для проведення спортивних заходів, реалізації відповідних програм та проєктів; 9) компенсацію

витрат спортивним спорудам за їх пільгове використання певними групами населення; 10) міжнародну діяльність у сфері фізичної культури і спорту [4].

Серед додаткових заходів такої державної підтримки з урахуванням світової практики суб'єктам господарської діяльності у сфері фізичної культури і спорту можуть надаватися в установленому порядку інвестиційні, податкові, митні та інші переваги. З метою захисту прав споживачів фізкультурно-спортивних послуг держава використовує відповідні механізми ліцензування, сертифікації та стандартизації. Так, законодавчо затверджено Ліцензійні умови провадження фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності організації та проведення спортивних занять професіоналів та любителів спорту, діяльності з підготовки спортсменів до змагань з різних видів спорту визнаних в Україні [5].

Позабюджетне фінансування сфери фізичної культури і спорту здійснюється за рахунок впровадження державних спортивних лотерей, заохочення спонсорів тощо. Учасники професіонального спорту здійснюють економічну діяльність згідно з вимогами, що визначаються міжнародними спортивними організаціями, та відповідно до законодавства України.

Отже, ефективними заходами державної підтримки, на наше переконання, видаються, кадрова політика у сфері фізичної культури і спорту, матеріально-технічне забезпечення цієї сфери, діяльність служби спортивної медицини, формування з боку держави позитивної громадської думки тощо.

Перша заснована на використанні науково обґрунтованих підходів до прогнозування та задоволення реальних потреб суспільства у відповідних фахівцях, підвищення рівня захисту їх інтересів, удосконалення системи морального і матеріального стимулювання, нормування та оплати праці, посилення особистої відповідальності за кінцевий результат діяльності. Забезпечення високої професійності таких фахівців стимулюється шляхом проведення їх періодичної атестації. Визначальними чинниками у доборі кадрів є фаховий рівень, досвід роботи та вміння працювати в нових соціально-економічних умовах. У сфері фізичної культури і спорту систематично оновлюється нормативна база з питань класифікації професій Кадрове забезпечення розвитку фізичної культури і спорту включає систему безперервної освіти, яка передбачає професійну орієнтацію, підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів [4].

Належне матеріально-технічне забезпечення неможливе без формуванню розгалуженої мережі сучасних спортивних споруд з урахуванням запитів різних соціальних, професійних, демографічних груп населення, їх інтересів та рівня спортивної підготовленості. На жаль, стан такого забезпечення з боку держави є незадовільним, як і темпи залучення приватних та іноземних інвестицій.

Служба спортивної медицини спрямовується на вдосконалення методик діагностики, лікування, профілактики травм і захворювань спортсменів, підвищення ефективності функціонування їх організму в процесі навчально-тренувальної та змагальної діяльності, на посилення боротьби із застосуванням допінгу в спорті. Держава покликана вдосконалювати систему підготовки, атестації та підвищення кваліфікації лікарів із спортивної медицини на основі поєднання фундаментальних і прикладних медичних знань, теорії та методики фізичної культури і спорту;

створювати умови для широкого використання можливостей фізичної реабілітації у медицині та спорті для всіх; забезпечувати раціональне використання фахівців з фізичної реабілітації.

Важливим є формування з боку держави позитивної громадської думки щодо впливу фізичної культури і спорту на розвиток суспільства в цілому та кожної людини зокрема. Сучасні інформаційні технології, як видається, здатні сприяти підвищенню уваги громадськості і міжнародної спільноти до сфери фізичної культури і спорту, формування позитивного іміджу фізкультурно-спортивних організацій. Загалом здобутки професійних спортсменів здатні підвищити авторитет нашої держави і поза її межами, проте за умови належної уваги і підтримки держави, включаючи за результатами перелічених вище заходів.

У свою чергу, державна підтримка знаходить своє відображення і у заснуванні стипендій Президента України для видатних спортсменів з паралімпійських і дефлімпійських видів спорту та їх тренерів; забезпечення видатків для їх реалізації тощо.

Як бачимо, державно-правове (насамперед, нормативно-правове) регулювання фізкультурно-спортивних відносин відбувається за участю значної кількості органів публічної влади в Україні. Нами вже згадано правотворчу і правозастосовну роботу Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, а також Міністерства молоді та спорту України (раніше Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму України), Державного комітету регуляторної політики України тощо. З початку 90-х рр. 20 ст. предмет їх регулювання у досліджуваній нами сфері становить, як правило, власне спортивна та фізкультурно-оздоровча діяльність.

Не зайвим є вивчення позитивної зарубіжної практики державної підтримки. Так, у Модельному законі про професійний спорт, прийнятому Міжпарламентською Асамблеєю держав-учасниць СНД 2007 р. у чітко регламентовано заходи державної підтримки професійного спорту. У ст. 4 цього закону закріплено, що держава здійснює підтримку розвитку професійного спорту і забезпечує:

- дотримання прав і законних інтересів, а також підтримку трудової діяльності професійних спортсменів, професійних тренерів, професійних суддів та інших спортивних працівників;
- фінансову підтримку міжнародних та юнацьких спортивних змагань, а також заходів з підготовки до участі професійних спортсменів у спортивних змаганнях за збірну команду держави і за безпосередньої участі в них;
- належне утримання, експлуатацію та модернізацію спортивних споруд, які перебувають у власності держави;
- будівництво, утримання і модернізацію баз і центрів підготовки збірних команд держави, а також навчальних будівель і спортивних споруд для спортивних шкіл та інших освітніх установ середньої професійної та вищої професійної освіти;
- створення умов для будівництва, утримання та експлуатації спортивних споруд за місцем проживання громадян та надання на основі таких споруд фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг;

- створення умов для збільшення кількості спортивних шкіл усіх видів і типів за місцем проживання громадян та зміцнення матеріально-технічної бази цих шкіл;
- стимулювання діяльності професійних спортивних клубів та спортивних шкіл з підготовки професійних спортсменів до виступів за збірні команди держави;
- захист прав та інтересів професійних спортсменів, професійних тренерів, професійних суддів та інших спортивних працівників на міжнародному рівні;
- організацію обов'язкової сертифікації спортивних виробів і техніки
- відповідно до національного законодавства;
- організацію пропаганди і популяризації спорту серед населення держави відповідно до національного законодавства;
- фінансову підтримку комплексних наукових досліджень з проблем розвитку спорту;
- підтримку міжнародних зв'язків спортивних федерацій і професійних
- спортивних організацій;
- заохочення спонсорства, меценатства та благодійності в сфері професійного спорту [6].

Прикметно, що далі у Модельному законі про професійний спорт, регламентовано засади (не)притягнення до відповідальності та вирішення спорів у професійному спорті. Так, не підлягає відшкодуванню ненавмисна шкода, заподіяна професійному спортсмену іншим професійним спортсменом під час підготовки до спортивних змагань і безпосередньо за участі у них. У зазначених випадках особа, яка заподіяла такі збитки, не підлягає кримінальній чи адміністративній відповідальності у порядку, встановленому національним законодавством. Водночас, з метою вирішення спорів у професійному спорті згідно ст. 23 цього закону можуть створюватися постійно діючі третейські спортивні суди на підставі національного законодавства про третейські суди.

Слід зосередити увагу на сутності модельного нормативно-правового законодавчого акту. На думку О. Колодія, це концептуальний, письмовий, обов'язковий до виконання документ, що має вищу юридичну силу, розробляється, схвалюється або приймається спеціально уповноваженими суб'єктами, містить модельні норми та принципи, що розраховані на регулювання та охорону найбільш значущих суспільних відносин шляхом встановлення найбільш загальних і типових правил поведінки, постійної дії, розрахованих на багаторазову реалізацію, на підставі та відповідно до яких розробляються і приймаються інші правові акти, особливо меншої юридичної сили, головним призначенням яких є утворення, систематизація, уніфікація та гармонізація права й законодавства в межах відповідних інтеграційних правових процесів [7, с. 21].

Автор не цілком погоджується з таким трактуванням, однак безперечно їх реалізація відбувається шляхом утворення нових правових актів, їх прийняття в новій редакції, внесення доповнень та змін до інших правових актів, саме тому повну й вичерпну інформацію про використання модельних правових актів отримати вкрай важко, проте навіть після реалізації модельні правові акти та викладені в них модельні норми не стають зайвими, не втрачають своїх зразкових властивос-

тей, а можуть бути реалізованими ще багато разів, адже вони створюються задля їх багаторазового використання [7, с. 22].

Аналіз законодавства у галузі регулювання фізичної культури і спорту, професійного спорту зокрема, демонструє, що практично відсутні наукове, методологічне і організаційно-управлінське забезпечення їх розвитку, не визначена компетенція організацій різного ієрархічного рівня в питаннях формування ресурсної бази фізкультурно-спортивних споруд. Розмитість формулювань зумовлює дублювання функцій з управління на усіх рівнях, що не дозволяє реалізувати ціннісно-правову, соціальну і економічну засади законодавчої бази в Україні у цій сфері [8].

Загальнодержавна цільова програма розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки», затверджена Постановою Кабінету Міністрів України 2011 р., закріпила мету державного регулювання у галузі спорту як залучення широких верств населення до масового спорту, популяризації здорового способу життя та фізичної реабілітації; максимальної реалізації здібностей обдарованої молоді у дитячо-юнацькому, резервному спорті, спорті вищих досягнень та виховання її в дусі олімпізму. Разом з тим, як зазначено у преамбулі програми, основними причинами, що гальмують розвиток спорту в Україні є: 1) недосконала нормативно-правова база регулювання спортивних правовідносин; 2) відсутність необхідної інфраструктури для проведення міжнародних спортивних змагань; 3) відсутність уніфікованих правил функціонування спортивних організацій тощо [9].

Таким чином, можна погодитись із науковцями і законодавцями, які визначають, що основна причина виявлених недоліків державного управління фізичною культурою і спортом – недооцінка органами управління соціальної ролі цього виду діяльності [10–15]. Серед ключових пріоритетів державної політики у сфері фізичної культури і спорту – вдосконалення нормативно-правового забезпечення сфери. У цьому контексті потрібне поєднання централізації та децентралізації (територіальності) системи управління професійним спортом. Необхідно створити сприятливі умови для організацій, які беруть участь у програмах розвитку професійного спорту, сприяють його заняттям своїх співробітників, вкладають матеріально-фінансові ресурси у спорт, встановити їм відповідні гарантії чи компенсації.

З огляду на те, що на конституційному рівні закріплено обов'язок держави дбати про розвиток фізичної культури і спорту, на рівні галузевого законодавства він знаходить відповідну деталізацію за допомогою регулюючої, організаційної, забезпечувальної та інших функцій. Як бачимо, держава все ж таки бере участь у розвитку і підтримці фізкультурно-спортивної діяльності. З-поміж основних таких форм державної підтримки професійного спорту можна виокремити: організаційну (включаючи, кадрову, матеріально-технічну, фінансово-господарську та інші), правотворчу (нормативно-правову), правозастосовну, контрольно-координуючу та інші.

Слід підкреслити, що підтримка професійного спорту відбувається як на загальнонаціональному і локальному, так і на міжнародному рівнях. Водночас потребує удосконалення нормативно-правове, поряд з організаційно-управлінським та науково-методологічним забезпеченням державної підтримки професійного спорту, запровадження спеціалізованих органів держави (наприклад, спортивного омбудсмена для захисту прав та інтересів професійних спортсменів, професійних

тренерів, професійних суддів та інших спортивних працівників; служби спортивної медицини), формування з боку держави позитивної громадської думки про професійний спорт і його популяризація серед населення; заохочення спонсорства, меценатства та благодійності в сфері професійного спорту тощо.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 р. № 3808-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 14. Ст. 80.
3. Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні: Закон України від 14.09.2000 р. № 1954-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 43. Ст. 370.
4. Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту: Указ Президента України від 28.09.2004 р. № 1148/2004. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004>.
5. Про затвердження Ліцензійних умов провадження фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності організації та проведення спортивних занять професіоналів та любителів спорту, діяльності з підготовки спортсменів до змагань з різних видів спорту визнаних в Україні Наказ Державного комітету регуляторної політики України № 58/852 від 02.04.2001 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.
6. Модельный закон о профессиональном спорте Принят на двадцать восьмом пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ Постановление №28-8 от 31 мая 2007 г. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_g25.
7. Колодій О.А. Модельні правові акти: теорія та практика реалізації: автореф. дисертації а здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Х., 2015. 26 с.
8. Ніколаєв О.А. Роль держави у розвитку фізичної культури і спорту *Вісн. наук. праць ЧДУ ім. П. Могили*. 2012. Вип. 182. Т. 194. С. 55–59.
9. Концепція Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки: Затв. Кабінетом Міністрів України від 31 серпня 2011 р. № 828-р <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/54>; Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1.03.2017 р. № 115. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/115-2017-p>.
10. Завальнюк О. Юридичні засади регулювання сучасної спортивної діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18. Економіка і право*. 2014. Вип. 26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_018_2014_26_22.
11. Гасюк І.Л. Пріоритетні напрями удосконалення системи державного управління фізичною культурою і спортом *Економіка та держава*. 2013. № 11 С. 129–133.
12. Камінська Н.В., Палюх А.Я. Міжнародно-правові стандарти у сфері фізичної культури та спорту і їх імплементація у національне законодавство України. *Право.ua*. 2018. № 3. С. 10–13.
13. Кононович В.Г. Державне регулювання сфери фізкультурно-спортивних послуг URL: <http://www.kbuaa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/6/03.pdf>.
14. Ліщук С.В. Система державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. Електронне наук. фах. видання, 2014, № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=794>.
15. Мельниченко О.А. Державне регулювання розвитку фізичної культури та спорту: аналіз проведених досліджень і виокремлення перспективних напрямів *Актуальні проблеми державного управління* 1 (49) / 2016. С. 32–36.

Анотація

Палюх А. Я. Державна підтримка професійного спорту: нормативно-правовий аспект. – Стаття.

Конституція України закріпила обов'язок держави дбати про розвиток фізичної культури і спорту, що відповідно деталізовано на рівні галузевого законодавства. Українська держава бере участь у розвитку і підтримці професійного спорту, поряд з іншими напрямками фізкультурно-спортивної діяльності. У статті проаналізовано такі основні форми його державної підтримки: організаційну (включаючи, кадрову, матеріально-технічну, фінансово-господарську), правотворчу (нормативно-правову), правозастосовну, контрольно-координуючу та інші.

Підтримка професійного спорту відбувається як на загальнонаціональному і локальному, так і на міжнародно-правовому рівнях регулювання. Так, державно-правове (насамперед, нормативно-правове) регулювання фізкультурно-спортивних відносин відбувається за участю значної кількості органів публічної влади в Україні (Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, а також Міністерства молоді та спорту України, Державного комітету регуляторної політики України тощо). З початку 90-х рр. 20 ст. предмет їх регулювання у досліджуваній нами сфері становить, як правило, власне спортивна та фізкультурно-оздоровча діяльність.

Приділено увагу Моделю закону про професійний спорт, прийнятому на рівні СНД 2007 р., де чітко регламентовано заходи державної підтримки професійного спорту; Загальнодержавний цільовий програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки» і так далі. Автор погоджується, що основними причинами, що гальмують розвиток спорту в Україні, є недосконалість нормативно-правова база регулювання спортивних правовідносин; відсутність необхідної інфраструктури для проведення міжнародних спортивних змагань; відсутність уніфікованих правил функціонування спортивних організацій тощо.

Так, доцільним є запровадження спеціалізованих органів держави (спортивного омбудсмена; служби спортивної медицини), формування позитивної громадської думки про професійний спорт і його популяризація серед населення; заохочення спонсорства, меценатства і благодійності в сфері професійного спорту, вдосконалення науково-методологічного забезпечення державної підтримки професійного спорту тощо.

Ключові слова: спорт, професійний спорт, державна підтримка, фізична культура, нормативно-правове регулювання, законодавство.

Summary

Paliukh A. Ya. The sponsorship of state of professional sports: regulatory and legal aspect. – Article.

The Constitution of Ukraine has secured the covenants of the power of the attend about the development of physical culture and sports, which are more detailed on the level of legislation. Ukrainian state take care of the development and professional sports, the order of the highest levels of sports and cultural activities.

The article has analyzed the Laws of Ukraine “On Physical Culture and Sport” (1993), “On the national olympic and paralympic sport and Ukraine’s reach sports in Ukraine” (2000), National doctrine of developing physical culture and sports for 2012–2016, approved by Cabinet of the Ministry of Ukraine (2011), the Model Law on Professional Sport adopted by the Parliamentary Assembly of the member-states of the SND (2007).

You can agree with the scientists and legislators who determine that the main cause of the identified deficiencies of the state management of physical culture and sports – underestimation of the management bodies of the social role of this type of activity. The main reasons for stumbling sports development in Ukraine to become: the regulatory framework of sports legal regulations is incomplete; absence of necessary infrastructure for carrying out international sports competitions; there are undefined rules of the function of sports organizations skinny.

Have stats the following basic form of state power: organization (including personnel, material and technical, financial and state that), law-making (legal), legal and control.

The professional training for sports is based on the national and local, as well as on the international legal regulation. There is a clear need for a more comprehensive regulatory framework, an order for organization and management, and scientific and methodological care for the sovereign professional education. So, importantly due to special authorities of the state (sports ombudsman; sports medicine service), the form of a positive community thought about professional sports and popularization in the middle of the population; Preferred sponsorship, patronage, and beneficence in the field of professional sports, too.

Key words: sport, professional sport, state education, physical culture, legal regulation, legislation.